

RECENZIJJE.

Vollmer Dr. Hans, Die Bibel im deutschen Kulturleben, Salzburg--
Leipzig (Pustet) 1938. 8°, str. 160, cij. RM 4,80.

Upliv Biblije kroz tisuće godina u Europi, 1500 godina na germanske narode (Uifila g. 376) jest velik ne samo na vjerskom nego i na općem kulturnom području. Prof. dr. Vollmer upravitelj je Njemačkoga Biblijskoga arhiva u Hamburgu. Ovom knjigom podaje divnu sliku kao rijetki mozaik biblijskoga djelovanja na sav život. Godine 1923. i 1929. izdao je: *Materialien zur Bibelgeschichte*, a godine 1931. u Postdamu kao prilog svomu godišnjem izvještaju: *Bibel und deutsche Volksweisheit, Einige Hausinschriften*. Arhiv, kojim Vollmer upravlja, ima već u svojem naslovu označenu svrhu svoga opstanka: *Forschungsinstitut zur Erfassung des biblischen Einschlags in die deutsche Kultur*. Auktor je iskoristio materijal, koji se nalazi u arhivu i u zgodnoj podjeli svoje najnovije knjige daje sintetički pregled upliva Biblije na sav život. U današnjem položaju (službeno propagirano naziranje njegove domovine) Vollmer je pravi apostol Biblije, jer je i u izboru svoga materijala uzeo stvari, koje moraju nužno djelovati i na zagrižene protivnike Biblije. Kako se inače malo zna o velikom biblijskom uplivu na jezik, glazbu, umjetnost, čitav duhovni život! Ili se traže druga vrela svijesno i nesvijesno, da se otkloni biblijsko djelovanje. Imena, nazivi, pismo, sav život je protkan u čitavom svom opsegu biblijskim mislima i jezikom. Poslovice se kod mnogih naroda sabiru kao narodno blago, a većim su dijelom biblijskoga podrijetla. Klasici i drugi literarni, pa i uopće kulturni radnici redovito su bili nadahnuti biblijskim zgodama i izrekama pri stvaranju svojih majstorskih djela. Da, većim su dijelom neke biblijske imitacije.

Biblija je kao uzgojna knjiga jedina knjiga naroda. Vollmer iznosi propovjednička djela, koja su kao rukopisi sačuvani u Biblijskom arhivu u Hamburgu. Dok se svijet borio, ratovao, ubijao, sve je mirovalo, i umjetnosti i znanosti, jedina se Biblija prepisivala, tumačila, širila skoro kao jedino djelo pristupačno najširim narodnim slojevima.

U zadnjem poglavlju (4) na svojstveni način prikazuje pisac povijest njemačke Biblije: *Der Werdegang der deutschen Bibel durch die Jahrhunderte* (str. 98—144). Polazi od početka prevođenja Biblije na njemački jezik, po rukopisima, varijantama, tekstovima, prevodiocima, do Lutera i njegova značenja.

U svemu se ne bismo složili s auktorovim zaključcima. Ali moramo priznati, da je s literarne strane djelo dotjerano i vrlo podesno kao apologija Biblije. Posred teksta nalaze se četiri fotografijske reprodukcije: Latinska Biblija u zavoju (smotak) iz Sigmaringa; reljef Staroga i Novoga Zavjeta iz zanatlijskoga muzeja u Hamburgu; susretaj Jakova i Ezava iz historijske biblioteke u Regensburgu; Joab vraća Absaloma natrag k Davidu iz historijske biblioteke u Zürichu. Omotna slika je sastavljena od 17 raznih zgoda Staroga i Novoga Zavjeta, od stvorenja svijeta do otkupljenja na križu.

Dr. Nikola Zuvčić.